

Kassék nyomában

Csak az ipartörténészek és a szakmabeliek megmondhatói, hogy milyen különös szakma (ipar) a vendéglátás. Tekinthejünk iparnak, mert a legkülönfélébb nyersanyagokból remek kész-árakat termel. De egyben kereskedelem is, mert saját vagy idegen árakat forgalmaz, sőt szereteágazó szolgáltatásain keresztül még szórakoztató iparnak is mondható. Ebben a komplexitásában van egyben csodálata is. De ha tovább megyek, és idesorolhatom a kávéházat is, akkor a kultúrának is jeles hordozója a vendéglátás.

Úgy gondolom, hogy a jó vendéglátásról akkor beszélhetünk, ha minden egyes üzletet külön egyéniségnek fogjuk fel. Egyéniségük attól függ, hogy benne milyen atmoszférát képesek teremteni a vendégek, a főnök, a pincérek, s mindazok, akik ezeken a helyeken valamiféle szolgáltatást nyújtanak. Persze mindehhez hozzájárul az is, hogy mindaz, amit felszolgálnak, márványról, üvegről, fáról, abroszról fogyasztható-e a rendszerint dohányfüstös környezetben.

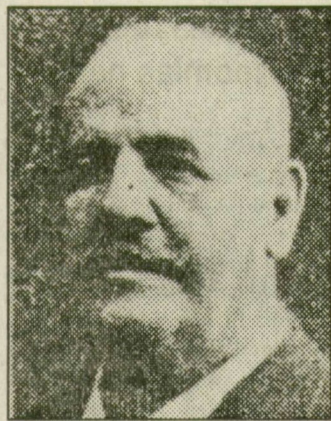
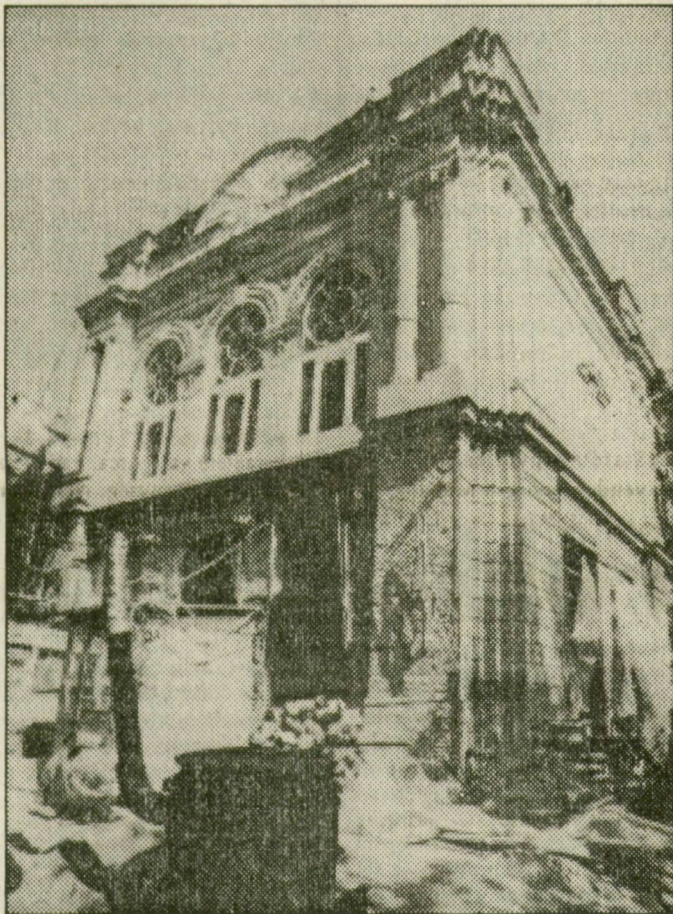
És a Kass-kávéház halhatatlan törzsvendégei, a kerek nagyszalag vendégei: *Dési Béla* bankigazgató, *Brauswetter Ottó*, *Grüner Géza*, *Koós Elemér*, *Stelczel Frigyes*, *Gyuritz Sándor* főorvos, *Kovács József*, *Engel Lajos*, a nyomdász, *Tóth Ferenc*, a hajósgazda, *Katonák és a Farkasok*, akikből 2-2 is volt, *Nyári György*, és a kiscgazda *Vajas József*, valamint a mérnök *Csernovics Agenor*, a kereskedő *Grasselly László*, *Kiss Gyula*, *Korom Mihály*, *Pálfi Antal*, akit amúgy csak Rupának hívtak, *Reök Iván* főmérnök, az orvos *Korpássy Elemér*, *Taschler József*, a kapitány, és nem utolsósorban *Back Bernát* malomtulajdonos, aki hosszú évtizedeken keresztül Szeged leggazdagabb embere volt. Szóval ők, a törzsvendégek, akiknek jelenléte mindig szerves tartozékot jelentett a Kass-érában. De az ismeretlen vendégek százai is feledhetetlenül emlékezhetnének a borjúpörköltekről, az Anna-vizes fröccsökről, az adomázó boroztatásokról, a lakodalmakról, a táncvigalmakról, a díszbankettekről és a hasonlókkal kapcsolatos vendéglátásról.

*

Ha mostohán is bántunk a Kass családdal az elmúlt 50-60 évben, fel kell említenünk, hogy a

vállalkozó szellemű ember, *Kasch Vencel* a múlt század ötvenes éveiben érkezett Szegedre. A Fekete Sas vendéglőt bérelte. Halála után özvegye, *Wendler Ilona* vezette az üzletet, majd két fia, János és Gusztáv volt segítségére. *Kass János* függetlenítve magát, 1885-től a Tisza Szállót bérelte, de nem sokkal később úgy döntött, hogy telket vásárol, és oda 1898-ra új épületet emeltet, s igazi, európai rangú szakmai kultúrára emelt iparát itt alakíthatta ki, kiemelkedve a különböző fogadók, vendéglők, kocsmák, sörházak, mulatók, cukrászdák és egyéb vendéglátóhelyek világából, mindazok sorából, amelyeket *Cserzy Mihály* *Az öreg Szeged* című munkájából ismerhetünk meg, a tanú vallomásaiból.

A régi fogadók, vendéglők közül a Kass mindig kiemelkedett, mert e név viselői fogalommal váltak, konyhaművésztükkel, szolgáltatásaikkal és szakmai alázatukkal tiszteletet ébresztettek az *Etióben* (így is nevezték a gourmandok a Kass-konyhát, éttermet) a szegedi várospolgárban, de az idegenben

is. Kass János feleségével, de egész személyzetével együtt példásan látták el az igényeket, kifogástalan minőséget, magyaros, ám a nemzetközi ízlésnek is megfelelő élményt, figyelmes kiszolgálást nyújtott. Jeles emberek, művészek keresték fel, de éppúgy látogatták a diákok, mesteremberek és a tisztviselők is.

Az első tulajdonos, Kass János még abból a generációból való volt, aki kitűnően tudott főzni, de a vendéglátás mesterségének tanítására is nagy figyelmet

szentelt, s közben kitűnő szakemberek gárdáját nevelte fel.

Kass János létesítményét többször bővítették, felújították – most folyik a legutóbbi, hosszú hallgatás és halogatás után –, de eredeti stílusában igyekeznek megtartani városképi hűséggel, a gazdaságossági szempontok érdekében némi változtatásokkal. Ugyanakkor reméljük, hogy e nemes és nagyműltű építmény ismét és mielőbb az inyencek szigetévé válhat.

Kass Jánost (1857-1928) *Cserzy* így jellemzi: „*A Kass-vigadó 1898-ban épült fel, és állott a köz-és idegenforgalom szolgálatába. A világvárosi komforttal berendezett objektum és a helyiségek berendezése id. Kass János egyéni ízlését és külföldön szerzett tapasztalatait és szak-képzettségét dicsérik. Szakmájában ritka intelligenciájú ember, akinek lelki finomsága is van. És érteke minden szép, nemes iránt. Sokszáz kötetes könyvtára igazolja olvasottságát. Sportszobája olyan volt (úgy tudom ezt a szállodai építkezésnél fejlesztette), hogy kiállításokon is megállta helyét. Úrlovás, vívó, regettista, tornász, valóságos vívó volt János úr, míg a félszázadot meg nem haladta. És ügyes, finom udvarló. Ma előkelő magyar úr...*”

Az alapító halála után fia, *ifjabb Kass János* vette át az apai örökséget, de nem bírt vele, részvénytársasági formába ment át, és 1934-ben a Hungária nevet vette fel. Államosítását követően közel húsz évig üzemelt még, majd elöregedése miatt 1977-ben bezárták. Hála a szegedi igyekezetnek, most támad poraiból!

Szeged szívén viseli hagyományainak ápolását, és *jó lenne ismét Európa-vagy a világ színvonalába emelni a régi Kasst*, az egykori Etetőt. A Stefánia kedves épületének átalakítása, felújítása most folyik, a korabeli hangulat újraálmodásával. Lehet, hogy a majdani üzemeltetőnek már most létre kellene hívnia a régi mintájára a *kerek nagyszalag társaságot*, amelynek neves személyiségei a jövőnek is tovább ápolhatnák a Kass-kultuszt, a gasztronómia és a vendéglátás szeretetét, visszamelve egészen addig, míg a gyökerek vissza-nyúlnak.

Bátyai Jenő

Szeged a hazai lapokban

1991/14

Nagykövet jelvény nélkül / Horváth Kálmán = Mai nap. – márc. 22.: ill. – Ivan Pavlovics Aboimov szovjet nagykövet sajtótájékoztatója Szegeden.

Diákcserébe = Népszava. – márc. 23. – A JATE és a Louvan La Neuve-i Egyetem jogi karai között.

Élet és irodalom. (4.rész) Temesi Ferenc = Élet és Irodalom. – márc. 29. – A Szegedről indult író „önéletrajza” a hozzá frott levelek tükrében.

Közös ünnep Szegeden = Kurír, reggeli kiad. – márc. 31. – (12 óra). – A baloldali pártok együtt ünneplik május elsejét a városban.

Körösztapám kálváriái / Takács Tibor = Vasárnapi Hírek. – márc. 31. – A szerző emlékezése nagybátyjára, Ördög Ferenc szegedi kereskedőre.

Buday György és Kner Imre: A citoyen polgár két magyar változata / Lengyel András = Tekintet. – 2.sz.

Szeged művelődéstörténetéből: A Móra Ferenc Múzeum füzetsorozata / Bodri Ferenc = Tekintet. – 2.sz. (Kritika)

Sok a lengyel, de kell a piac = Kurír, reggeli kiad. – ápr. 2. – (12 óra). – Újabb három hónappal meghosszabbította a Cserépes sori piac működési engedélyét a szegedi önkormányzat. – Ua. Magyar Hírlap. – ápr. 2. – (Magyar híradó). – Esti Hírlap. – ápr. 4.

Emberkímélő szerek = Kurír, délutáni kiad. – ápr. 2. – (12 óra). – Környezetbarát műszeknél gyárt a kisteleki Tiosol Kft. – Ua. Magyar Nemzet, Népszava. – ápr. 3.

Teleki-emlékkiállítás Szegeden / L. A. Gy. = Magyar Hírlap. – ápr. 2. – Szerző: Lengyel András György. – Teleki Pál miniszterelnök halálának 50. évfordulóján a Fekete házban.

Hirdetésre késsel, zsineggel / orv = Mai nap. – ápr. 2. – Szerző: Horváth Kálmán. – Rablás Szegeden.

„Az iskolai ifjúság testnevelése”: Szent-Györgyi Albert dr. = ma is aktuális – példabeszéde / Hankó György = Békés Megyei Hírlap. – ápr. 3.: ill. – Szent-Györgyi előadása a Szegeden rendezett Országos Testnevelési Kongresszuson, 1930. nov. 22-én.

Teleki-emlékkiállítás Szegeden = Kurír, reggeli kiad. – ápr. 3. – Teleki Pál halálának 50. évfordulóján a Fekete házban.

Pápai napilap II. János Pál: Nevet az egyház, de kiátkoz / Karácsony Agnes = Mai Nap. – ápr. 4. – A szegedi Szent Gellért Egyházi Kiadóról.

Pénz a pattogatott kukoricáért: Álbrablás a lépcsőházban / H. K. = Mai Nap. – ápr. 4. – Szerző: Horváth Kálmán. – Szegedi tudósítás.

Hány hónapot ér egy köpés?: Csongrádi focidilemma = Nemzeti Sport. – ápr. 4. (Megyei hírfüles). – Vétkes játékosok a Csongrád Megyei Labdarúgó Szövetség fegyelmi bizottsága előtt.

Élet és irodalom. (5.rész) / Temesi Ferenc = Élet és Irodalom. – ápr. 5. – A Szegedről indult író „önéletrajza” a hozzá frott levelek tükrében.

„Avamnak mondták magukat” / Lőrinczy Gábor = Élet és Tudomány. – ápr. 5.: ill. – (Beszélő képek). – A szegedi Móra Ferenc Múzeum kiállításáról.

Király Zoltán / Kurucz Péter = Mai Nap. – ápr. 5. – (Mi újság?). – Beszélgetés a szegedi országgyűlési képviselővel.

Tisza-parti varázslat / Kővágó Zsuzsa = Népszabadság. – ápr. 5.: ill. – Kritika a Szegedi Nemzeti Színház Varázsdoboz c. balettbemutatójáról.

Megfúrnák Szegedet: Titkosügynökök nézték a külföldi befektetőt / Rafai Gábor = Pesti Hírlap. – ápr. 5. – A Real-Invest angol-magyar vegyes vállalat bevásárlóközpont létesítését tervezi a Széchenyi tér alatt.

Szegedi beszélgetés / Dénes János = Szabadság. – ápr. 5. – Volt MSZMP-tagok a mai párt tarján és petőfitelepi alapszervezetében.

Hiányosan táplált gyerekek a kórteremben: A reggelire üres kenyér / (halász) = Magyar Nemzet. – ápr. 6. – Szerző: Halász Miklós. – Dr. Pálfi Sándor tanársegéd nyilatkozata a szegedi idegklinika ambulanciáján tapasztaltakról.

Elfogták a szegedi rablót / (tudósítónktól) = Népszabadság. – ápr. 6. – Szerző: Tanács István. – Vajda Zoltán lakáscsere ürügyén jutott be a lakásba.

A Kincskereső áprilisi száma

„Sok gondom közt veled vesződöm, / bóbiskós szántón mérgelődöm...” – *József Attila* egyik szép szerelmesversével köszönti a lap április 11-ét, a költő születésnapját, amely jöjje a Költészet Napja Magyarországon. Talán ezért is olyan gazdag és változatos a szám versválogatása. Április a tavasz és a boldonságok hónapja – a NEVETŐ IRODALOM különkiadásában ezért a Karinthy által magyarított „komisz kölyök” leghajmeresztőbb csínyeiről olvashatunk, s itt találjuk *Kun Erzsébet* Bolondpárbeszédét és bolondvicc-gyűjteményét is. Ehhez csatlakozik a NEVETŐ RAJZÓRA *Kaján Tibor* karikatúráival. Jack London novellája – A fedélzetten – egy körüludvarolt, szép és gazdag angol hölgy embertelen gögijét leplezi le – vigyázat, a „hölgy” utódai köztünk élnek! *Janikovszky Éva-Reber László* Az úgy volt...-ja azt mutatja be, hogyan kezdik az egy osztályba járó lányok és fiúk észrevenni egymást – vajon csak a tavasz hatására? J. Domagalik lengyel író novellája is a kiskamaszok világában játszódik – egy felejthetetlen lányarcot villant fel a büszkeség és megaláztatás dicsfényében. A VILÁGVEGE AZ ÚJVILÁGBAN sorozat mostani részében a spanyolok menekülését festi drámai színekkel *Passuth László*.

menekülést a félig már térdre kényszerített indián fővárosból... bár „Meghalok vagy visszajövök” – hangzanak komor jóslatokén Cortés szavai. *Mohás Lívia* „Beszélgessünk!” rovata a „kalandról” és a „kockázatról” szólaltatja meg a kamaszokat. Az ÍGY ÍRUNK MI-ben és a „Mi újság, suliujság?”-ban ismét több gyerekszerző kap publikálási lehetőséget.

Milyen kár, hogy ezt az értékes irodalmi gyereklapot az iskolai terjesztés máris több megyére kiterjedő megszüntetésével a visszazorulás veszélye fenyegeti. Talán, ha az eddig iskolai terjesztésből részesülők rászánják magukat a biztosabb egyéni előfizetésre (egy évre mindössze 9x22=198 forint, három-négy hamburger ára)! Megrendelőlap lesz majd a májusi számban... Visszatérve az áprilisére: ezt a számot is kiváló grafikusok – *Barczánfalvi Ferenc*, *Berta Róbert*, *Csala Károly*, *Magyar Mihály*, *Papp György*, *Pásztor Csaba* és *Würtz Ádám* – illusztrálták. Az íróportrészorozatban *Tóth Árpád* képe található a borító 3. oldalán.

Házasság

Szegedi János és Nagygyörgy Ida, Juhász Attila Sándor és Ladányi Márta, Bakó Mihály és Boros Tünde, Fekete József és Kálmán Erzsébet, Lázár János és Helle Zsuzsanna Katalin, Tari Sándor és Barna Angéla Mária, Boross László Rudolf és Sárszegi Erika, Németh Győző Csaba és Tálás Éva Mária, Baranyi József András és Hegedűs Gabriella, Csikota Tamás Gábor és Sponner Zsuzsanna, Reisz Tibor György és Gazsó Katalin házasságot kötöttek.

Születés

Taupert Istvánnak és Kispál Erzsébet Zsuzsannának Edina, Sovány Jánosnak és Kanka Timea Máriaának Dávid Norman, dr. Furák Józsefnek és dr. Szabó Tünde Ritának Dávid, Juhász Antal Józsefnek és Lada Irénnek Gabriella Hajnalka, Égető Zsoltnak és Gaudi Erika Máriaának Cintia Anna, Mór-Baranyai Istvánnak és Kalmár Judit Editnek László, Bús Mihálynak és Csapak Timeának Tamás Ádám, Vanyó Ferencnek és Baráth Erikának Vivien Erika, dr. Dux Ernőnek és Simor Adrienne Klárának Ferenc Jakab, Juhász Gyulának és Laczi Rita Máriaának Kristóf, Erdélyi Miklósnak és Karcagi Ildikó Mariannának Eszter, Hongmany Syphone-nek és Fehér Erikának Nóra May, Bicskei Tibor Istvánnak és Sági Mariannának Petra, Horváth Sándornak és Venkei Zsuzsanna Margitnak Henrietta Hajnalka, Blázsik Csaba Pálnak és Szazánszki Annának Barbara, Nagy Lászlónak és Zelei Gabriellának Zsolt, Vigh Lászlónak és Mityók Margitnak László, Petri

Családi események

Péternek és Vékony Gabriellának Anna, Zsivity Zoránnak és Berkó Valériának Alexandra, Balázs András Imrénének és Májér Márta Erzsébetnek Andrea Márta, Gábor Jánosnak és Szász Juliannának Dániel, Sági Ferencnek és Szabó Erikának Anita, Nagy Lajosnak és Bánki Katalinnak Petra Katalin, Vass Imre Antalnak és Molnár Etelka Erzsébetnek Kitti, Bern Tamásnak és Farkas Mária Tündének Anikó, Kovács Lászlónak és Hika Erikának Roland László, Király Istvánnak és Miklós Andreának Gergő, Rácz Mihálynak és Bánáti Andrea Veronikának Laura, Szabó Andrásnak és Orosz Csillának Alexandra, Bihari Tibor Csabának és Kormányos Gabriellának Tibor, Deák Istvánnak és Kónya Ilonának Timea, Krizsán Péter Pálnak és Erdélyi Erzsébetnek Péter, Kocsis Miklós Jánosnak és Tarnai Adriennének Miklós Dániel, Deák Lajosnak és Fenyvesi Anna Erzsébetnek Balázs, Petrőczy István Józsefnek és Szalay Kornélia Tündének Timea, Tösmagi Jánosnak és Vidács Katalinnak Evelin Katalin, Gera Istvánnak és Zádori Erikának Martin Tibor, Csizmadia Csabának és Orcsik Ilonának Lilian, Pásztai Pálnak és Szél Ilona Erzsébetnek Viktória Vivien, Szabó Lajosnak és Banga Rózsának Szilvia, Kriván Lajosnak és Szakács Erikának Norbert, Kovács Imrénének és Sánta Erikának Imre, Peregi Istvánnak és Budai Évának Dóra, Ekő Sándornak és Erdei Ilonának Sándor Márk, Szabó Gábornak és Nyári Rózsa Ibolyának Dániel nevű gyermeke született.

Halálozás

Terhes Imréné Erdei Julianna, Sólyom Lajos, Almási Istvánné Kovács Margit, Csala Ferenc, Vladisláv Axentia, Szűcs Antalné Rostás Piroška, Révész Mihály, Nagy Ignác, Bertus Jánosné Farkas Emilia, Kozó Mihály, Körösi Mihály, Szegedi András, Hegyesi János, Gulyás Lajos, Gál János, Farkas István, Zsikai Andrásné Goján Erzsébet, Huszka János, Zádori Gyula, Szabó József, Varga Tibor Istvánné Farkas Piroška, Viczina Lajos, Fazekas Tibor, Balog Istvánné Kis Julianna, Császár-Putyi József, Gera Ilona, Ördög Antal, Ujházi Lajosné Bánhidai Erzsébet, Pappi Józsefné Varga Julianna, Molnár János, Menyhart Antalné Czuczi Ida, Tóth Istvánné Kulcsár Erzsébet, Vágó Péterné Bartucz Rozália, Bognár Imre Mihályné Kőből Eszter, Szépfalusi Gyula Alajosné Szakáll Gizella, dr. Bugán Józsefné Takács Erzsébet, Kerepesi Sándor Imre, Nagy Józsefné Ádok Erzsébet, Keresztes Józsefné Klein Janka, Bócsa Istvánné Perkei Katalin, Tari Mihály, Sánta István, Tiszavölgyi János Ferencné Krizsán Mária, Pap Gábor, Garamszegi Györgyné Nagy Ágnes, BARKÁNYI Sándorné Juhász Anna, Kónya István, Korom-Vellás Lajos, Szekeres Lajosné Simon Mária Magdolna, Kiss József Pálné Asztalos Ilona Judit, Kelemen Józsefné Szabados Anna, Rigó János, Dombovári Sándor, Judik Istvánné Kovács Margit, Paragi Istvánné Tóth Teréz, Gubuznai Istvánné Mészáros Ilona, Oláh László, Koczka Kálmán, Molnár Antal, Török Antalné Miklós Terézia, Balog Istvánné Ottó Piroška, Tóth József, Csanádi Sándor, Garay Erviné dr. Bali Hermina meghaltak, Mórahalmon: Muhel Imréné Rácz Ibolya, Turcsik Pál meghaltak.